מיזם המזרח התיכון בקולנוע: שיחה עם רות פריסילה קירסטיין

"ברוב המקרים זה מסתכם ב'טרוריסט א', טרוריסט ב', טרוריסט ג',' ועבור נשים זה אפילו יותר גרוע." מאט הנסון משוחח עם ד"ר רות פריסילה קירסטיין, מייסדת מיזם המזרח התיכון בקולנוע (MEFI) בניו יורק, על פרקטיקות מפלות וחוסר ייצוג של אמנים ושחקנים יוצאי המזרח התיכון ועל שיטות חדשות, מבוססות-קהילה, שארגון MEFI מציע להתמודדות עם בעיות אלו.

שיחה מאת מאט הנסון דצמבר 8, 2018

מיזם המזרח התיכון בקולנוע (MEFI) הוא ארגון ללא מטרת רווח שמקדם שוויון הזדמנויות (EEO) ותומך באנשי תעשיית התקשורת והבידור באמריקה שמוצאם מהמזרח התיכון או שהם פועלים במסגרת מיזמים בעלי חשיבות לקהילות מקומיות ממוצא מזרח תיכוני. MEFI חושב מחדש על אמנות מעורבת-חברתית ומתמודד, בין היתר, עם נושאים הקשורים לגיוון במדיה דרך יצירת קולנוע מקומי ומבוסס קהילה.

ארגון MEFI, שהוא כנראה הראשון מסוגו בארה"ב1, נוסד בשנת 2013 על ידי ד"ר רות פריסילה קירסטיין – שחקנית, רקדנית, במאית ומעצבת תלבושות המחזיקה בתארי דוקטור לרפואה, אתיקה רפואית והיסטוריה. קיימתי את הריאיון עמה בשנת 2017, אך מאז המשכתי לעדכן את תכניו ודגשיו בהתכתבות עם ד"ר קירסטיין. הטקסט מבוסס על שיחה ישירה, אך הוא גם תוצאה של שינויים שנעשותו במהלך התכתבות זו במשך השנה האחרונה.

DSC03408.JPG

[1]משתתפי סדנת "חיים כפולים" של MEFI שהתקיימה במרכז האגוף קוורקיאן ללימודי המזרח הקרוב באוניברסיטת ניו יורק (MEFI)

מאט הנסון: איך הגעת לנקודה בה MEFI הפך לדבר שהרגשת מחויבת לעשות, מבחינת הקריירה והפרקטיקה האמנותית שלך?

רות פריסילה קירסטיין: המעוניינים לאנשים מפגש במקום חוסר ,יורק בניו בו שחשתי וחוסר אישי צורך מתוך צמח MEFI בעבודה על נושאים הקשורים לקהילה המזרח תיכונית המקומית, או שהם חברים בקהילות עצמן - מקום שבו יוכלו להיפגש, לשאוב השראה אלה מאלה, וליצור קשרים והזדמנויות.

אוכלוסיות רבגוניות אלו לרוב נמצאות מחוץ לטווח של מאמצי הגיוון של תעשיית הבידור. התחלנו בקנה מידה קטן בשנת 2013, וידידי עימאד חצ'ן (Khachan) בנדיבותו אפשר לנו להשתמש בחלקה האחורי של חנות השחמט שלו. מאז הארגון גדל להפליא. בהמשך, אוניברסיטת ניו יורק נתנה חסות לכמה מהסדנאות הבין-תחומיות שלנו, והתברר שיש אנשים רבים שחולקים אותם צרכים ותחומי עניין, ולא היה להם לאן לפנות. הארגון מתפתח לכדי רשת קשרים נהדרת שיצרה כבר כמה הזדמנויות עבור המשתתפים בה. MEFI בולט בתעשיה גם בכך שהוא אינו משויך לישויות פוליטיות או דתיות, או לגורמים מחוץ לארה"ב.

מה שמחבר את כל המרכיבים של עבודתי יחד היא השאיפה שלי להיות בתנועה, ליידע, לחבר ולעזור לאנשים בדרכים חדשניות. אני עושה זאת בעזרת טכניקות חוצות תחומים וגיוס כל היכולות שלי מתחומי המדע, הבידור והאתלטיקה.

מ"ה: כיצד MEFI מגיב לחוסר בייצוג משמעותי של אנשי מדיה ממוצא מזרח תיכוני באמריקה?

רפ"ק : אנו פועלים באמצעות תכניות חינוכיות, סדנאות, פיתוח מערכי לימוד וייצוג, וגם דרך קידום מיזמים וייעוץ. מיזם

שאנחנו מפתחים עכשיו הואסדרת רשת [2]על "סוריה הקטנה", שאמור להיות כלי ליצירת קשר מעצים בין קהילות בנות זמננו ובין אלו שקדמו להן.

הסדרה שואבת השראה מרוח היצירה של "סוריה הקטנה [3]" במנהטן.2כשבוחנים את בני הקהילה הזאת, שחיה בשכונה בתקופה מאוד תוססת של ניו יורק (שהייתה אז עיר קוסמופוליטית, כנראה הרבה יותר מאשר היום), אפשר לראות שהם מצאו דרכים יצירתיות לשלב בין זהויותיהם המזרחיות והמערביות באופן שאנו יכולים ללמוד ממנו כיום. אנחנו מחזירים אותם לחיים על ידי יצירת משהו בהווה כתגובה לצמא גדול להזדמנויות משמעותיות בתעשיית הבידור.

[4] index.jpg

[5]מסעדת לבנון (סורית), רחוב וושינגטון 88, מנהטן. 1939

The Miriam and Ira D. Wallach Division of Art, Prints and Photographs: Photography Collection, The New York Public Library.

[6] Lydia Nofil - Introduction

Video of Lydia Nofil - Introduction
مقابلات مصورة نادرة أجرتها MEFI مع سكان سابقين في سورية الصغيرة، والتي شكلت مصدر الهام للمسلسل على الانترنت. (MEFI)

מ"ה: מתי בדיוק התגבש אצלך הרעיון של MEFI?

רפ"ק: זה התפתח מתוך שיחות עם אנשים. דיבור עם אנשים, למידה של חוויותיהם וצרכיהם. באותו האופן MEFI גם ממשיך לצמוח ולהתפתח. אנשים מכל רחבי ארצות הברית יוצרים איתנו קשר. הכול בזכות המגע האנושי הישיר.

גם אני רציתי לממש את יכולותיי בתחומי המשחק, התנועה, הסיף, המדע והשפות אל מול המצלמה. כשאני בוחרת בדרך זו אני נתקלת בדיוק באותם קשיים שחוו חברים אחרים בקבוצה. ורואים את זה בבירור בהודעות הליהוק שמגיעות אלינו מדי יום.

אם אינכן מוכנות להתפשט, או לירות באקדח, יש מעט מאוד עבודה לנשים. זהו מצב חמור מאוד עבור מי שיש להן הרבה לתרום ורוצות לעשות דברים משמעותיים אל מול המצלמה. כל מי שנמצאת בתחום המשחק מכירה את ההודעות המוטות האלו. ואם אתן שייכות לקבוצת מיעוטים, או אם יש לכן העדפות אמנותיות מסוימות, יצוצו לכן אתגרים נוספים. הקשיים מצטברים. זהו מצב מסוים שמתייחס לאנשים רבים ויש להידרש אליו באופן עצמאי, בתוך התעשייה ומחוצה לה.

[7] Reel Bad Arabs: How Hollywood Vilifies a People

Video of Reel Bad Arabs: How Hollywood Vilifies a People
Reel Bad Arabs: How Hollywood Vilifies a People, 2006, 50 min., (dir. Sut Jhally, Jeremy Earp). Media Education Foundation

ארגון MEFI כולל אנשים מכל סוגי המקצועות שמעורבים ביצירה ובקיום הקולנוע, הטלוויזיה והמדיה החדשה באמריקה. כלומר, לא רק שחקנים. אנשי מקצועות אלה מתמודדים עם אתגרים דומים בגישה להזדמנויות. חשוב לציין כאן שיוצאי המזרח התיכון ואלה שעובדים עם נושאים בעלי חשיבות לקהילות מזרח תיכוניות נקלעים לקשיים דומים. אפליה עקב השתייכות היא תופעה שיש לשים לב אליה.

במסע האישי שלי, ההתייצבות לקריאות ליהוק והפגישות עם מנהלי ליהוק, וההבחנה כיצד הם נמצאים תחת לחץ ממפיקים או כותבים, בהחלט הגבירו אצלי את תחושת הדחיפות להקים מיזם קולנוע.

מ"ה: תוכלי לתאר באוזני מהן המכשלות העיקריות בדרכם של אנשי תקשורת ממוצא מזרח תיכוני בתעשיה?

רפ"ק: האתגרים מתבטאים לרוב במגעים עם מנהלי ליהוק. כשהם מלהקים תפקיד שאמור להראות מישהו ממוצא מזרח תיכוני, לעתים קרובות חסר להם ידע על המציאות ומראה האנשים בשטח. יש להם תפישה קצת מוגבלת כיצד אמור אדם להיראות או לפעול, ואותה הם מנסים ליישם.

אולם מנהלי ליהוק אינם ישויות נפרדות. הם מוציאים לפועל את דרישות המפיקים והכותבים, שלרוב נתונים גם הם תחת לחצים ומגבלות. הם יתעלמו מכך שהעיקר הוא מה השחקן יכול לגלם ולא מי הוא. כדי להתמודד עם חוסר הוודאות הזה הם שואלים שאלות שנוגעות לארץ המוצא, לרקע האתני וללאומיות – שאלות שבעצם לא אמורות לעלות בריאיון, בכל סוג של ריאיון עבודה. זה מעמיד את מבקש העבודה במצב לא נוח. איך עונים על שאלות כאלו?

עניין אחר, שהוא נפוץ למדי ומתייחס לכל השפות מלבד אנגלית וספרדית, זה שכאשר יש צורך באנשים דוברי שפות אלו בסרט, בפרסומת או בקריינות, צוות הליהוק או מי שעומד מאחורי המיזם ינסה להשיג שירותים אחרים, כמו תרגום או מתורגמנות, ללא תשלום. במקום לשכור איש מקצוע שיתרגם את הטקסט הנדרש – למשל, לערבית – הם מזמנים שחקן או שחקנית, מוסרים להם טקסט באנגלית ואומרים להם, אולי פשוט תתרגמו את זה לערבית? הם מקליטים את התרגום, ואז הם לא נותנים להם את התפקיד ומשתמשים בתרגום בהמשך העבודה. זהו דבר נפוץ מאוד – עוד אופן ניצול של אנשי מקצוע בעלי כישרונות מגוונים.

מ"ה: איך הופכים קשיים אלה למחסומים, במיוחד עבור נשים ממוצא מזרח תיכוני?

רפ"ק: בנוגע לנשים, עכשיו פתאום כולם מדברים על זה בתקשורת, אבל זוהי בעיה שקיימת מאז שאני זוכרת, והרבה לפני כן. גם אם תסמני בפרופיל המקוון שלך - באתרים של חברות שמנהלות את הקשר עם חברות הליהוק – שאינך מעוניינת בעירום או בסצנות מין, עדיין יפציצו אותך מדי יום בהצעות עבודה מסוג זה. ולרוב זה חבוי, כך שתראי את זה רק אם תיכנסי עמוק יותר לתוך האתר. מלבד בזבוז הזמן, זה גם פוגעני – את משלמת על שירות ומציינת בפירוש שאינך מעוניינת בדברים מסוימים ובכל זאת זו מרבית ההצעות שאת מקבלת. הארגונים המקצועיים אינם נוקטים עמדה בנושא זה.

שחקניות רבות ממוצא מזרח תיכוני מייצגות סוג "אחר" של אישה מבחינה פיזית, מבחינת רגישויות, מבחינת האסתטיקה שלצערנו לא רואים בדרך כלל בערוצי תקשורת המרכזיים. יש להן גישה מאוד מוגבלת לתפקידים חשובים. ממש כפי שגברים מקבלים על עצמם תפקיד טרוריסטים כדי לזכות בדריסת רגל, כך גם הנשים מוכנות לגלם תפקידים מסוימים שמבוססים על אקזוטיות-כביכול ועל משיכה פיזית כדי לחדור פנימה. אלו הן התמודדויות יום-יומיות, מכשולים יום-יומיים.

אם אינך מוכנה לשחק תפקידים כאלה את נאלצת לוותר על רוב הצעות העבודה, בגלל הדרישות הלא נאותות הכלולות בהן. ראוי היה שהקהל יתעניין יותר במחיר האנושי שנגבה כדי ליצור את הבידור שהוא צורך. אם ננסה להציב תופעות אלו בהקשר גלובלי, אפשר למשל לראות שבגרמניה, בתקופת נפוליאון, נשים יהודיות מהגולה המזרח תיכונית שישבה שם נתפשו כ"בנות המזרח היפיפיות". גברים נמשכו אל האקזוטיות הזאת, תפשו אותן כחושניות ומיניות בהפרזה, וראו בהן בנות זוג נאותות – לא רק בגלל כל אלה, אלא גם מפני סיבות ארציות יותר.

[8] Ruth Priscilla Kirstein Headshot Internet1.jpg

[9]רות פריסילה קירסטיין, מייסדת MEFI.
צילום: ג'רי פנצר

מ"ה: מדוע ההתמקדות בקהילות מזרח תיכוניות כל כך חשובה באמריקה, ביחס לניסיון המקצועי-אמנותי שלך באירופה ובארצות אחרות?

רפ"ק: כאשר השקתי את MEFI בניו יורק בשנת 2013, זה היה מיד אחרי שעברתי לעיר חזרה מפריז. בפריז יש מגוון רחב של אפשרויות, ואפשר ממש כל ערב לחוות סרטים ואירועי אמנות ולשוחח עם אנשים שמתעניינים במרחב ובתפישות האמנותיות בצפון אפריקה ובמזרח התיכון. מכיוון שבפריז יש שפע של מרכזי תרבות, רוב האירועים האלה פתוחים לקהל ללא תשלום. כל מי שרצה יכול היה לזכות במעין השכלה, חינם אין כסף, דרך שיחות עם אנשים והשתתפות באירועים.

הזדמנויות כאלו להכיר תרבויות מזרח וים-תיכוניות אינן קיימות בניו יורק. חשתי בחוסר זה בעוצמה רבה עוד יותר כשחזרתי מפריז. במידה מסוימת, הקמת MEFI אף היא תשובה לחוסר זה. באמריקה יש מצב מיוחד מכיוון שכפי שאפשר ללמוד ממיזם סוריה הקטנה שאני עובדת עליו עכשיו, רבים מבני הקהילות המזרח תיכוניות חיו כאן מאז שנות השמונים של המאה ה-19, ועדיין הם מתמודדים עם אותם קשיים כשמדובר בייצוג מגוון בתקשורת.

הנגשת הזדמנויות מקצועיות עבור שחקנים היא אתגר גדול. מחקרים כמו דוחות מיזם ההכלה של מרכז אננברג USC Annenberg Center's Inclusion Initiative)[10] שינוי היה שלא מראים 2017-ו 2016 בשנים (reports משמעותי, או שלא היה שינוי בכלל, בייצוג של קבוצות שונות בסרטים פופולריים. הדגש הוא על 'משמעותי'.

כן, יש כאלה שזוכים להצעות ולתפקידים. אבל ברוב המקרים זה מסתכם ב"טרוריסט א', טרוריסט ב', טרוריסט ג'', ועבור נשים זה אפילו יותר גרוע. זו אינה עבודה משמעותית ומעצימה, שמישהו ירצה לבצעה כאמן. השוואה של שני הדוחות האחרונים של מיזם ההכלה של אננברג מראה כי שיעור הדמויות שאפשר לזהותן ככאלו שמוצאן מהמזרח התיכון במאה

הסרטים הפופולריים והרווחיים ביותר בארה"ב ירד ב-50%, מ-3.4% ל-1.7% בשנת 2017.

זהו סימן כי - אחרי תקופה ארוכה של שתיקה - קמפיינים קולניים, מרוכזים בעצמם, מדירים ומקטבים, שבהם מתמקדים בדרך כלל זרקורי התקשורת והמדיה החברתית, אינם יעילים ואינם מכוונים לעזור באמת לאנשים בשטח.

1. המיזם אינו מקבל מימון משום מקור זר, דתי או פוליטי. אחד מן החברים הראשונים במועצת MEFI היה ג'ק שאהין (Shaheen), המחבר ומבקר התקשורת שהתפרסם כמחבר הספר והסרט הדוקומנטרי Reel Bad Arabs [11], ואשר הלך לעולמו ביולי 2017 וזכה לכבוד רב בקרב העיתונות הבין-לאומית.
2. שכונת סוריה הקטנה נהרסה על ידי רוברט מוזס בזמן עבודות חפירת מנהרה המקשרת בין מנהטן וברוקלין.

Source URL: https://www.tohumagazine.com/he/article/%D7%9E%D7%99%D7%96%D7%9D-%D7%94%D7%9E%D7%96%D7%A8%D7%97-%D7%94%D7%AA%D7%99%D7%9B%D7%95%D7%9F-%D7%91%D7%A7%D7%95%D7%9C%D7%A0%D7%95%D7%A2-%D7%A9%D7%99%D7%97%D7%94-%D7%A2%D7%9D-%D7%A8%D7%95%D7%AA-%D7%A4%D7%A8%D7%99%D7%A1%D7%99%D7%9C%D7%94-%D7%A7%D7%99%D7%A8%D7%A1%D7%98%D7%99%D7%99%D7%9F

Links
[1] https://tohumagazine.com/sites/default/files/DSC03408_0.JPG
[2] http://middleeastfilminitiative.com/mefi/current-submissions/
[3] http://middleeastfilminitiative.com/mefi/interviews/
[4] https://www.tohumagazine.com/he/file/indexjpg-0
[5] https://tohumagazine.com/sites/default/files/index_0.jpg
[6] https://www.tohumagazine.com/he/file/lydia-nofil-introduction
[7] https://www.tohumagazine.com/he/file/reel-bad-arabs-how-hollywood-vilifies-people
[8] https://www.tohumagazine.com/he/file/ruth-priscilla-kirstein-headshot-internet1jpg
[9] https://tohumagazine.com/sites/default/files/Ruth%20Priscilla%20Kirstein%20Headshot%20Internet1.jpg
[10] https://annenberg.usc.edu/research/aii
[11] https://vimeo.com/56687715